

Magdalena KACPERSKA

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wybory prezydenckie 2015 – kandydaci i ich programy gospodarcze

Streszczenie: Celem artykułu jest krótka prezentacja sylwetek wszystkich zarejestrowanych kandydatów w wyborach prezydenckich z 2015 roku oraz ich najważniejszych postulatów w sferze gospodarczej, a także szersza analiza programów wyborczych w tym zakresie zaprezentowanych przez dwóch kandydatów, którzy uzyskali największe poparcie i spotkali się w drugiej turze wyborów, czyli Andrzeja Dudy i Bronisława Komorowskiego. Analizie poddane zostaną programy w części odnoszącej się do sfery gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii poświęconych zatrudnieniu i przedsiębiorczości.

Słowa kluczowe: wybory prezydenckie w 2015 r., programy gospodarcze, kandydaci na prezydenta

---

Wstęp

Po zmianie ustrojowej z 1989 r. w Polsce, wolne wybory prezydenckie, w trybie wyborów bezpośrednich, odbyły się po raz szósty. W trakcie każdej kampanii wyborczej, kandydaci prezentowali określone wizje swojej prezydentury, wskazywali na konkretne działania, które chcieliby podjąć oraz podkreślali swoje kompetencje, niejednokrotnie podważając kompetencje pozostałych kandydatów. Wśród ubiegających się o urząd Prezydenta Rzeczypospolitej byli zarówno kandydaci z ramienia konkretnych partii politycznych, jak i osoby bezpartyjne oraz bez zaplecza politycznego. Wszyscy jednak starali się przedstawić pewne najistotniejsze punkty, które u jednych kandydatów przybierały postać konkretnego programu wyborczego, a u innych zespół luźnych postulatów.

Celem niniejszego opracowania jest krótka prezentacja sylwetek wszystkich zarejestrowanych kandydatów oraz ich najważniejszych postulatów w sferze gospodarczej, a także szersza analiza programów wyborczych w tym zakresie zaprezentowanych przez dwóch kandydatów, którzy uzyskali największe poparcie i spotkali się w drugiej turze wybo-

rów, czyli Andrzeja Dudy i Bronisława Komorowskiego. Analizie poddane zostaną programy w części odnoszącej się do sfery gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii poświęconych zatrudnieniu i przedsiębiorczości. Kolejnym elementem prowadzonych przez Autorkę badań, będzie porównanie prezentowanych w analizowanych materiałach treści z programami poszczególnych partii politycznych, z którymi kandydaci są związani, co będzie przedmiotem następnych publikacji.

Opracowanie będzie stanowiło również punkt wyjścia do dokonania analizy zawartości mediów w zakresie obecności treści programów z omawianego zakresu w głównych wydaniach telewizyjnych programów informacyjnych na dwa tygodnie przed I turą wyborów oraz dwa tygodnie przed II turą. Będzie to także ważny element szerszej analizy prowadzonej przez Autorkę, która obejmie w najbliższej przyszłości wybory parlamentarne, kolejne wybory do Parlamentu Europejskiego oraz w dalszej perspektywie wybory samorządowe.

Wybory prezydenckie 2015 – terminy, kandydaci

Postanowienie o zarządzeniu wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ówczesny marszałek Sejmu Radosław Sikorski podpisał dnia 4 lutego 2015 r. Wyzaczył również ich datę na niedzielę 10 maja 2015 r. oraz określił dni, w których upływają terminy wykonania czynności wyborczych przewidzianych w Kodeksie wyborczym. Dzień ogłoszenia postanowienia Marszałka Sejmu to, w myśl przepisów Kodeksu wyborczego, początek kampanii wyborczej.

Kalendarz wyborczy przewiduje określone terminy na dokonanie konkretnych czynności, których dopełnienie pozwala na zarejestrowanie kandydatów. Do 16 marca 2015 r. pełnomocnicy komitetów wyborczych mieli czas na zawiadomienie Państwowej Komisji Wyborczej (PKW) o utworzeniu komitetów wyborczych kandydatów¹. Termin powołania przez PKW okręgowych komisji wyborczych upłynął 23 marca 2015 r. Kolejne terminy związane są z rejestrowaniem kandydatów. Na zgłoszenie kandydatów na urząd prezydenta w celu zarejestrowania pełnomocnicy komitetów wyborczych mieli czas do 45. dnia przed dniem wyborów, czyli do 26 marca 2015 r. do godz. 24.00. Zgłoszenie kandydata, oprócz

¹ Do zawiadomienia należy dołączyć co najmniej 1000 podpisów obywateli popierających kandydata oraz m.in. pisemne oświadczenie kandydata o zgodzie na start w wyborach.

jego danych oraz danych komitetu wyborczego powinno zawierać wykaz osób popierających zgłoszenie – co najmniej 100 tys. podpisów obywateli mających tzw. czynne prawo wyborcze, czyli prawo wybierania posłów i senatorów.

Do 10 kwietnia 2015 r. (30. dzień przed wyborami) wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast podali do wiadomości publicznej informacje o numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach obwodowych komisji wyborczych, w tym o lokalach obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, a także o możliwości głosowania korespondencyjnego i przez pełnomocnika. Kandydatów do obwodowych komisji wyborczych pełnomocnicy wyborczy mogli zgłaszać do 17 kwietnia 2015 r. Do 19 kwietnia 2015 r. (21. dzień przed dniem wyborów) zostały powołane przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast obwodowe komisje wyborcze. Do tej samej daty gminy miały czas na sporządzenie spisów wyborców. Dane o kandydatach na urząd prezydenta PKW podała do publicznej wiadomości do 20 kwietnia 2015 r. (20. dzień przed dniem wyborów) (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/kalendarz_wyborczy..., dostęp dnia 16.09.2015).

Komitety, których kandydaci zostali zarejestrowani, mieli prawo do nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych w programach publicznych nadawców radiowych i telewizyjnych od 25 kwietnia do północy 8 maja 2015 r. Kampania wyborcza zakończyła się 8 maja o godz. 24.00, zaś głosowanie w I turze wyborów prezydenckich odbyło się 10 maja 2015 r. w godzinach 7.00 – 21.00 (www.sejm.gov.pl/sejm7..., dostęp dnia 17.04.2015 r.). Po I turze wyborów okazało się, że dojdzie do tury II, która odbyła się 24 maja 2015 r.

Liczba kandydatów w wyborach w 2015 r. zbliżona była do liczby kandydatów z poprzednich lat wyborczych, zarejestrowano ich bowiem 11 (1990 r. – 6, 1995 r. – 13, 2000 r. – 12, 2005 r. – 12, zaś w 2010 r. – 10). Wśród najbardziej wytrwałych wymienić należy; Janusza Korwin-Mikke, który, oprócz 1990 r., startował we wszystkich wyborach prezydenckich, Andrzeja Leppera, który startował w wyborach czterokrotnie (z wyjątkiem 1990 r.) oraz Lecha Wałęsę – trzykrotny start (1990 r., 1995 r., 2000 r.). Poniżej znajduje się krótkie alfabetyczne przedstawienie sylwetek wszystkich kandydatów z pierwszej tury oraz głównych elementów ich programów gospodarczych, zaś w dalszej części znajduje się szersza charakterystyka programowa kandydatów, którzy uzyskali największą liczbę głosów i spotkali się w drugiej turze wyborów.

Sylwetki kandydatów

Grzegorz Michał Braun (ur. 1967 w Toruniu) – reżyser, publicysta, zadeklarowany monarchista i tradycjonalista; bezpartyjny, niezrzeszony, niezależny kandydat na Prezydenta RP. Absolwent studiów polonistycznych na Uniwersytecie Wrocławskim oraz studiów reżyserskich na Wydziale Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego. Negatywnie odnosi się do wszelkich ideologii i praktyk kolektywistycznych na czele z socjalizmem (zarówno międzynarodowym, jak i narodowym). Stanowczo opowiada się za wolnością gospodarczą. Krytykuje ucisk fiskalny i talmudyzm biurokratyczny – postuluje maksymalną obniżkę i uproszczenie podatków oraz likwidację szkodliwych przepisów krepujących swobodę przedsiębiorczości (<http://grzegorzbraun...>, dostęp dnia 17.04.2015 r.). Kandydat w wyborach otrzymał 124 132 głosów, co stanowiło 0,83% poparcia (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/319_Polska, dostęp dnia 16.04.2016 r.).

Kolejnym kandydatem był kandydat desygnowany przez Prawo i Sprawiedliwość, **Andrzej Duda** (ur. 1972 r. w Krakowie). Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, pracę magisterską obronił w 1997 r. i podjął pracę naukowo-dydaktyczną w Katedrze Postępowania Administracyjnego, a w 2001 r. w Katedrze Prawa Administracyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego. W styczniu 2005 r. uzyskał tytuł doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy *Interes prawny w polskim prawie administracyjnym*. Wiosną 2005 r. założył własną kancelarię prawną (<http://andrzejduda.pl/o-mnie>, dostęp dnia 18.04.2015 r.).

Po wyborach parlamentarnych w 2005 r. został ekspertem ds. legislacji Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość, zaś 1 sierpnia 2006 r. został powołany przez premiera Jarosława Kaczyńskiego na stanowisko wiceministra sprawiedliwości, z którego został odwołany 15 listopada 2007 r. w związku z wybraniem przez Sejm do Trybunału Stanu. 16 stycznia 2008 r. został mianowany przez Prezydenta Lecha Kaczyńskiego podsekretarzem stanu w Kancelarii Prezydenta RP. W lipcu 2010 r. po wyborze Bronisława Komorowskiego na urząd Prezydenta RP, złożył dymisję z zajmowanego stanowiska. Od 2010 r. radny miasta Krakowa i przewodniczący klubu radnych PiS. W 2011 r. uzyskał mandat posła Prawa i Sprawiedliwości oraz został wiceprzewodniczącym Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej. Od 27 listopada 2013 r. rzecznik prasowy PiS, którą to funkcję pełnił do 9 stycznia 2014 r. kiedy został wybrany

przez Komitet Polityczny PiS na szefa sztabu kampanii do Parlamentu Europejskiego. 25 maja 2014 r. uzyskał mandat posła do Parlamentu Europejskiego (<http://andrzejduda.pl/o-mnie>, dostęp dnia 18.04.2015 r.). W pierwszej turze wyborów kandydat uzyskał 34,76% głosów (5 179 092) (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/319_Pierwsze_glosowanie, dostęp dnia 16.04.2016 r.), w drugiej zaś 51,55% (8 630 627) (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/325_Wyniki_Polska, dostęp dnia 16.04.2016 r.), co dało mu zwycięstwo nad kontrkandydatem Bronisławem Komorowskim.

Kandydatem z ramienia Polskiego Stronnictwa Ludowego był **Adam Jarubas** (ur. 1974 r w Busku-Zdroju). Ukończył studia z zakresu historii na Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach w 1998 r. oraz studia podyplomowe „Zarządzanie w warunkach Unii Europejskiej” w Wyższej Szkole Ekonomii i Administracji w Kielcach, „Zarządzanie administracją i rozwojem lokalnym” w Wyższej Szkole Handlowej oraz studia prowadzone przez Gdańską Fundację Kształcenia Menadżerów i Uniwersytet Gdański na poziomie MBA w Wyższej Szkole Ekonomii i Prawa w Kielcach (<http://www.jarubas.pl/>, dostęp dnia 18.04.2015 r.).

Od 1992 r. jest członkiem Polskiego Stronnictwa Ludowego, w latach 2000–2006 pełnił funkcję sekretarza Zarządu Wojewódzkiego PSL, a od 2006 r. – prezesa Zarządu Wojewódzkiego PSL w Kielcach. Pracę zawodową rozpoczął jako asystent-doradca sejmowy posła Tadeusza Madzi z PSL. W latach 2002–2004 wicedyrektor Oddziału Regionalnego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Kielcach, zaś w latach 2004–2006 był wicedyrektorem Powiatowego Centrum Usług Medycznych w Kielcach. W kadencji samorządowej 1998–2002 radny Powiatu Buskiego. W kadencji 2006–2010 radny Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego. W listopadzie 2006 r. został wybrany na Marszałka Województwa Świętokrzyskiego (32 lata – najmłodszy marszałek województwa w kraju), którą to funkcję sprawował również na początku kolejnej kadencji. W 2011 został wybrany posłem z listy PSL w okręgu świętokrzyskim, a w wyborach samorządowych 2014 r. po raz trzeci został wybrany Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego (<http://www.jarubas.pl/>, dostęp dnia 18.04.2015 r.). W wyborach przedstawił 10-punktową propozycję, z której do kwestii *stricte* gospodarczych odnoszą się głównie dwa punkty, a mianowicie: 5. Polską walutą jest i musi pozostać złotówka, co oznacza zdecydowany sprzeciw wobec przyjęcia przez Polskę wspólnej waluty europejskiej oraz 7. Niskie podatki, prawo przyjazne działalności gospodarczej, usuwanie barier rozwoju przedsiębiorczości, uczciwe procedury, dobre przetargi w oparciu o jasne kryteria.

Przyszłość widział w małych firmach rodzinnych, rzemiośle i rozwoju polskiej przedsiębiorczości, bardziej przyjaznym państwie, które w sprawach spornych rozstrzygać będzie na korzyść podatnika. Ponadto uważał, że uproszczone powinny być procedury i system podatkowy, a dojście do pełnej składki ZUS-u dla młodych przedsiębiorców powinno być rozłożone na pięć lat. Należy także wspierać szkolnictwo zawodowe. Proponował, by w przypadku dużych inwestycji państwo podejmowało rolę promotora polskiej gospodarki i robiło co w jego mocy w celu podnoszenia innowacyjności, wydajności pracy i jakości produktu. Postulował również docelowe, stopniowe (ze względu na budżet) obniżenie stawek podatku CIT i PIT (materiał wyborczy). Wynik wyborczy to 1,60% głosów (238 761) (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/319_Pierwsze_glosowanie, dostęp dnia 16.04.2016 r.).

Sylwetka kandydata **Bronisława Komorowskiego** (ur. 1952 w Obornikach Śląskich) jest bardziej znana, natomiast jej przedstawienie na potrzeby artykułu jest niezbędne. Absolwent Wydziału Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego. W czasach PRL aktywny działacz opozycji demokratycznej. Po przemianach z 1989 r. zaangażował się w służbę państwową – jako parlamentarzysta, członek rządu, Marszałek Sejmu, a wreszcie – Prezydent. Pochodzi z inteligenckiej rodziny o korzeniach ziemiańskich i bogatych tradycjach niepodległościowych. Brał udział w protestach w marcu 1968 r., a władze PRL po raz pierwszy aresztowały Komorowskiego w grudniu 1971 r., jednak ten wciąż angażował się w aktywność opozycyjną. Współpracował zarówno z Komitetem Obrony Robotników, jak i Ruchem Obrony Praw Człowieka i Obywatela. W czasie rewolucji „Solidarności” pracował w związkowym Ośrodku Badań Społecznych Regionu Mazowsze, a od 1982 r. w niezależnym, podziemnym piśmie „ABC” (Adriatyk – Bałtyk – Morze Czarne). Jako absolwent historii wykładał tę dziedzinę w niższym seminarium duchowym w Niepokalanowie. Działalność wykładowczą prowadził od czasu stanu wojennego aż do 1989 r. (<https://popieramkomorowskiego.pl.....>, dostęp dnia 18.04.2015 r.)

Po przemianach z 1989 r., w latach 1990–1993, w rządach kolejno: Tadeusza Mazowieckiego, Jana Krzysztofa Bieleckiego i Hanny Suchockiej był wiceministrem obrony narodowej ds. wychowawczo społecznych, a do resortu wrócił jeszcze w latach 2000–2001, pełniąc funkcję ministra w rządzie Jerzego Buzka. W 1991 r. po raz pierwszy został Posłem na Sejm i pozostał nim aż do 2010 r. W latach 2005–2007 był wicemarszałkiem Sejmu, a następnie w latach 2007–2010 Marszałkiem. W karierze

politycznej związany z Unią Wolności, Stronnictwem Konserwatywno-Liberalnym, a także z Platformą Obywatelską. Od 2010 r. i objęcia prezydentury pozostaje bezpartyjny. Do objęcia obowiązków najważniejszego urzędu w państwie doszło w dramatycznym momencie, po w katastrofie pod Smoleńskiem, 10 kwietnia 2010 r., w której zginął prezydent Lech Kaczyński, z mocy przepisów Konstytucji RP, jako Marszałek Sejmu, wykonywał od tego momentu obowiązki głowy państwa. 4 lipca tego samego roku wygrał wybory prezydenckie (<https://popieramkomorowskiego.pl...>, dostęp dnia 18.04.2015 r.). W wyborach 2015 r. w pierwszej turze uzyskał 33,77% głosów (5 031 060) (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/319_Pierwsze_glosowanie, dostęp dnia 16.04.2016 r.), zaś w drugiej, przegranej, 48,45% (8 112 311) (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/325_Wyniki_Polska, dostęp dnia 16.04.2016 r.).

Najwytrwalszym i jednym z najbardziej barwnych kandydatów był **Janusz Korwin Mikke** (ur. 1942 w Warszawie). Student Wydziału Matematyki (5 lat) i (równolegle) Wydziału Filozofii (magisterium) Uniwersytetu Warszawskiego. W 1965 r. aresztowany (List 34), następnie zawieszony, studiował w tym czasie psychologię, prawo i socjologię, zaś w 1968 r. powtórnie aresztowany i relegowany z uczelni. Odzyskał dzięki temu papiery i zdał jako ekstern egzamin magisterski z filozofii. Wśród hobby wymienia: szachy, tenis, ping-pong, brydż, bilard, GO, warcaby. W kilku tysiącach artykułów i felietonów konsekwentnie prezentował program wolności gospodarczej i konieczności powrotu do tradycyjnych wartości. Pisze w dzienniku „SuperExpress” oraz tygodnikach: „Najwyższy CZAS!” (<http://www.nczas.com>) oraz „ANGORA”, „Uważam Rze” (http://korwin-mikke.pl/strony/o_jkm, dostęp dnia 20.04.2015 r.).

W latach 1962–1982 członek SD. W 1980 r. doradca w Stoczni Szczecińskiej (wsławił się tym, że został z niej wyrzucony za kolportowanie wśród robotników wydawnictw pravicowych). W 1984 r. wraz ze Stefanem Kisielewskim założyciel Partii Liberalów „Prawica”, w 1987 – Ruchu Polityki Realnej, w 1990 Konserwatywno-Liberalnej Partii „Unia Polityki Realnej”, której był prezesem do 1997 roku – i ponownie, po Stanisławie Michalkiewicz, od 1999 r. Zrezygnował w 2003 (prezesem UPR został Stanisław Wojtera). W latach 1991–1992 poseł na Sejm z woj. poznańskiego. Bardzo aktywny w komisjach i na obradach plenarnych, w 1992 r. inicjator uchwały lustracyjnej. Prowadzi liczne kampanie przeciwko podwyżce podatków, zwłaszcza ukrytych i akcyzowych, opowiada się za likwidacją zasiłku dla bezrobotnych, sprzeciwia wobec wprowadzenia waluty euro w Polsce oraz prowadzi kampanię na rzecz

przywrócenia kary śmierci (http://korwin-mikke.pl/strony/o_jkm, dostęp dnia 20.04.2015 r.). W wyborach uzyskał 3,26% głosów (486 084) (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/319_Pierwsze_glosowanie, dostęp dnia 16.04.2016 r.).

Kandydatem Ruchu Narodowego na prezydenta był jego wiceprezes, **Marian Kowalski** (ur. 1964 r. w Lublinie), kulturysta, instruktor sportowy, trener personalny i ochroniarz imprez. Po 10 kwietnia 2010 r. współorganizator lubelskich obchodów upamiętniających katastrofę smoleńską oraz Marszów Niepodległości. Dla kandydata ważniejsza od sporów światopoglądowych jest gospodarka, w której to sferze postuluje maksymalną wolność dla polskich przedsiębiorców i uprzywilejowanie polskiego biznesu względem zachodnich korporacji (uprzywilejowywanych przez działania swoich rządów). Proponuje likwidację ZUS-u i przyznanie osobom starszym emerytury obywatelskiej w równej wysokości. Polskim chłopom zaś zamierza zapewnić swobodę obrotu ziemią oraz owocami swojej pracy (<http://mariankowalski.pl/program>, dostęp dnia 20.04.2015 r. oraz http://mamprawowiedziec.pl/strona/polityk/41625_marian_kowalski/biografia, dostęp dnia 21.04.2015 r.). Wynik wyborczy to 0,52% głosów (77 630) (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/319_Pierwsze_glosowanie, dostęp dnia 16.04.2016 r.)

Kolejnym kandydatem był popularny muzyk, założyciel i wieloletni lider zespołu „Piersi”, **Paweł Kukiz** (ur. 1963 r. w Paczkowie). Studiował administrację na Uniwersytecie Wrocławskim, a następnie prawo i nauki polityczne na Uniwersytecie Warszawskim (żadnego z kierunków nie ukończył). W wyborach prezydenckich 2005 r. znalazł się w honorowym Komitecie poparcia Donalda Tuska, w latach 2006–2007 wspierał kampanię samorządową Hanny Gronkiewicz-Waltz oraz parlamentarną Platformy Obywatelskiej. Od 2009 jest redaktorem naczelnym portalu nieobecni.com.pl, poświęconego dokumentacji polskich cmentarzy za wschodnią granicą Polski, a także zabytkowych cmentarzy na Ziemiach Zachodnich (m.in. żydowskich i poniemieckich), jak również wszystkich nekropoli, na których spoczywają Polacy. W 2012 r. zaangażował się w akcję obywatelską Zmieleni.pl, która wspierała go w kampanii prezydenckiej. Jej działania ukierunkowane były na wprowadzenie jednomandatowych okręgów wyborczych (JOW) – aktualnie ruchjow.pl (<https://ruchjow.pl/>, dostęp z dnia 12.04.2016 r.). Od 2013 r. felietonista w tygodniku „Do Rzeczy”. W 2014 r. uzyskał mandat radnego Sejmiku województwa dolnośląskiego (kandydował z Komitetu Bezpartyjni Samorządowcy). W lutym 2015 r. ogłosił zamiar kandydowania w wyborach prezydenckich, zaś

w lipcu 2015 r. powołał KWW Kukiz'15, zamierzając wystartować w jesiennych wyborach parlamentarnych (https://mamprawowiedziec.pl/strona/polityk/40647_pawel_kukiz/biografia, dostęp z dnia 15.04.2016 r.). Program Pawła Kukiza w wyborach prezydenckich ograniczył się realnie do jednego postulatu – jednomandatowych okręgów wyborczych, ale osiągnięty przez niego wynik był bardzo dobry – otrzymał 3 009 079 głosów, co stanowiło 20,8% i uplasowało go na 3 miejscu spośród 11 kandydatów (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/319_Pierwsze_glosowanie, dostęp dnia 16.04.2016 r.). Obecnie poseł na Sejm RP VIII kadencji.

Jedyną kobietą wśród kandydatów była **Magdalena Ogórek** (ur. 1979 r. w Rybniku). Z wykształcenia dr nauk humanistycznych na Uniwersytecie Opolskim, ukończyła studia tematyczne w EIPA (European Institute of Public Administration) w Maastricht, studia podyplomowe na kierunku Integracji Europejskiej na Uniwersytecie Warszawskim. Publicystka, historyk Kościoła, wykładowca akademicki, aktualnie w Małopolskiej Wyższej Szkole w Krakowie, była komentatorka telewizyjna oraz dziennikarka TVN24BiŚ, autorka programu „Atlas Świata”. W latach 2012–2014 konsultant w Narodowym Banku Polskim. Od 2008 do 2010 ekspert w Klubie Parlamentarnym SLD. W latach 2002–2005 pracownik administracji państwowej w tym: MSWiA, Rzecznik prasowy Europejskiej Konferencji Ministrów Spraw Wewnętrznych w zakresie poprawy bezpieczeństwa w Europie, w Centrum Informacji Rządowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w Kancelarii Prezydenta i Biurze Integracji Europejskiej. Autorka dwóch pozycji książkowych o tematyce historycznej i artykułów naukowych, animatorka kampanii profilaktyki zdrowotnej dot. zwalczania nowotworu piersi (<http://www.magdalenaogorek.eu/biografia/>, dostęp dnia 16.04.2016 r.).

Program Magdaleny Ogórek koncentruje się głównie wokół kwestii gospodarczych. Kandydatka zaproponowała gospodarkę rynkową, więcej wolności dla obywateli oraz socjalne państwo, co oznacza konieczność napisania prawa od nowa, a zwłaszcza prawa podatkowego; podniesienie kwoty wolnej od podatku do 20 tys.; obniżenie podatku CIT do 15%, co rozkręci gospodarkę i zapewni więcej miejsc pracy, zwłaszcza w sytuacji kiedy system kształcenia zawodowego będzie uwzględniał potrzeby rynku pracy (ulotka wyborcza). Wynik wyborczy kandydatki to 2,38% głosów (353 883) (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/319_Pierwsze_glosowanie, dostęp z dnia 19.04.2016 r.).

Janusz Palikot (ur. 1964 r. w Biłgoraju), to kandydat Twojego Ruchu na prezydenta. Studiował na Wydziale Filozofii Katolickiego Uniwersy-

tetu Lubelskiego. Jest również absolwentem Uniwersytetu Warszawskiego, na którym obronił w 1986 r. pracę magisterską zatytułowaną *Transcendentalna jedność apercpcji u Kanta*. W okresie studiów zajął się handlem, a na początku lat 90. prowadzeniem działalności gospodarczej. W 1989 r. utworzył zakład produkujący palety, które eksportował do krajów Europy Zachodniej, a rok później firmę produkującą wina (notowana na giełdzie „Ambra”). Przez założoną przez siebie spółkę, Jabłonna S.A., kontrolował zakupiony od skarbu państwa Polmos Lublin S.A. (produkujący wódkę Żołądkową Gorzką) do 2006 r., kiedy sprzedał akcje po wprowadzeniu spółki na giełdę. Ponadto kandydat był członkiem Rady Głównej Business Centre Club, wiceszefem Polskiej Rady Biznesu oraz wiceprezydentem Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan (<http://palikot.pl/o-mnie/>, dostęp z dnia 20.04.2016 r.).

W 2005 r. został członkiem Platformy Obywatelskiej i z jej ramienia posłem na Sejm RP. W 2008 r. prowadził Komisję Przyjazne Państwo (przez 9 miesięcy). W październiku 2010 r. oddał legitymację partyjną, w styczniu 2011 r. złożył mandat poselski i założył własną partię pod nazwą „Ruch Palikota” (obecnie „Twój Ruch”). W wyborach parlamentarnych w 2011 r. partia zdobyła ponad 10% poparcie i wprowadziła 40 posłów (<http://palikot.pl/o-mnie/>, dostęp z dnia 20.04.2016 r.). W dniu 11 lutego 2015 r. zarejestrowano komitet wyborczy Twojego Ruchu, z ramienia którego kandydat uzyskał 1,42% głosów (211 242) (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/319_Pierwsze_glosowanie, dostęp z dnia 20.04.2016 r.). W zakresie gospodarczym program wyborczy ograniczył do hasła: Więcej „na rękę” – niższy podatek, premie z zysku. Proponował podwyższenie kwoty wolnej od podatku dochodowego do poziomu 6500 zł/rok (minimum egzystencji), co oznaczałoby wzrost wypłaty „na rękę” dla najmniej zarabiających, a to z kolei dopływ pieniądza na rynek i napędzenie wzrostu gospodarczego. Postulował uproszczenie prawa, które ułatwi życie przedsiębiorcom i pozwoli tworzyć miejsca pracy. Ustawa o wroście wynagrodzeń zachęci zaś do dzielenia się zyskiem z pracownikami (<http://www.palikot2015.pl/>, dostęp z dnia 20.04.2016 r.).

Kolejnym kandydatem był **Paweł Tanajno** (ur. 1975 r. w Warszawie), który startował z ramienia Demokracji Bezpośredniej. Studiował na Wydziale Prawa UMK w Toruniu jednak sytuacja materialna zmusiła go do przerwania studiów po trzech latach i zajęcia się rozwijaniem własnej firmy. Po zakończeniu biznesu podjął studia, zdobywając tytuł na kierunku zarządzanie organizacjami. Prowadzenie własnej firmy sprawiło, że doświadczył „ścierania się z administracją państwową na wszelkich

płatczyznach”. Obecnie zawodowo zajmuje się doradztwem w kwestiach marketingu internetowego (<http://tanajno.db.org.pl/>, dostęp z dnia 21.04.2016 r.). Program wyborczy w sferze gospodarczej koncentruje się na postulatach dotyczących przedsiębiorców. Dostrzega szereg ograniczeń prawno-fiskalnych nakładanych przez państwo na przedsiębiorców i proponuje m.in.: skrócenie możliwości podjęcia kontroli przez aparat skarbowy do 1 roku kalendarzowego od chwili złożenia deklaracji podatkowej; amnestię podatkową, czyli umorzenie postępowań podatkowych przedsiębiorców trwających ponad rok (pod warunkiem niezakończenia ich przez Urząd w ciągu 14 dni) oraz zmniejszenie kosztów zatrudnienia na umowę o pracę (<http://tanajno.db.org.pl/>, dostęp z dnia 7.05.2016 r.). Wynik wyborczy Pawła Tanajno to 0,20% (29 785 głosów) (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/319_Pierwsze_glosowanie, dostęp z dnia 20.04.2016 r.).

Ostatnim w alfabetycznym wykazie kandydatów, jest **Jacek Wilk** (ur. 1974 w Kocinie), kandydat z ramienia Kongresu Nowej Prawicy (której od 26.10.2013 r. jest wiceprezesem). Ekonomista, prawnik, informatyk, z zawodu adwokat i audytor systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji. Studiował w Szkole Głównej Handlowej, na Uniwersytecie Warszawskim oraz na Uniwersytecie Jagiellońskim. W latach 1998–1999 kończył Szkołę Międzynarodowego Prawa Podatkowego (poziomy I i II) w Veldhoven (Holandia) (https://www.facebook.com/JacekWilkPL/info/?tab=page_info, dostęp z dnia 9.05.2016 r.). Sympatyk i wyborca polskich formacji konserwatywno-liberalnych, zwolennik państwa minimum (bezpieczeństwo zewnętrzne i wewnętrzne, sprawny i skuteczny wymiar sprawiedliwości, polityka zagraniczna oraz gospodarka zasobami naturalnymi i udział w finansowaniu infrastruktury nieopłacalnej dla działalności prywatnej), uważa, że parlament powinien „skupić się w ogromnej większości na kasowaniu niepotrzebnego, szkodliwego prawa, nie zaś na tworzeniu nowego”, a najlepiej byłoby przywrócić prawo o działalności gospodarczej w postaci niemal identycznej, jak w słynnej ustawie Wilczka i zachować dosłownie kilka ustaw, które regulują pewne szczególne rodzaje działalności gospodarczej – jak wydobywanie surowców naturalnych, produkcja broni, amunicji i innych produktów niebezpiecznych, a wszystkie inne przepisy po prostu skasować” (<http://www.fronda.pl/blogi/amdg/jacek-wilk-kandydatem-knp-na-prezydenta-polski,42005.html>, dostęp z dnia 10.05.2016 r.). W wyborach kandydat uzyskał 0,46% głosów (68 186 głosów) (http://prezydent2015.pkw.gov.pl/319_Pierwsze_glosowanie, dostęp z dnia 20.04.2016 r.).

Programy gospodarcze głównych kandydatów, a realia gospodarcze

ANDRZEJ DUDA – PiS

Kandydat zaprezentował tzw. „Umowę programową”, w której wskazał cele i zadania, jakie zamierzał realizować i, „z której będzie mógł być przez społeczeństwo rozliczony”. Zaprezentował w niej Polskę jako dom, który opiera się czterech mocnych filarach: Rodzinie, Pracy, Bezpieczeństwie i Dialogu. Do sfery gospodarczej odnosi się punkt poświęcony pracy.

Podnoszone w tej części kwestie to przede wszystkim zwrócenie uwagi na konieczność **podniesienia poziomu inwestycji dla zwiększenia liczby miejsc pracy**, co powinno być, zdaniem Dudy, możliwe jedynie poprzez wdrożenie wielkiego **planu inwestycyjnego** oraz **odblokowanie możliwości przedsiębiorstw**, ograniczanych przez biurokrację, nadużycia i nierówność szans. Istotnym z punktu widzenia gospodarki jest również zapowiedź **zwiększenia popytu**, co mogłoby nastąpić **poprzez podniesienie płac i wsparcie eksportu, a to przede wszystkim poprzez utrzymanie narodowej waluty**. Kolejną, bardzo ważną dźwignią wzrostu był, według kandydata, **rozwój budownictwa mieszkaniowego**, które byłoby dostępne głównie dla średnio i mało zarabiających, co z jednej strony pomogłoby polskim rodzinom, a z drugiej pozwoliłoby na szybki wzrost liczby miejsc pracy. Warte zauważenia w tym punkcie umowy było odniesienie się do rządów partii, z ramienia której kandydat był desygnowany „Dobrze prowadzona polityka gospodarcza przynosi efekty – podczas dwóch lat rządów PiS powstało 1,3 mln miejsc pracy.” (*Umowa programowa Andrzeja Dudy z Polakami*, Materiał Wyborczy Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta RP Andrzeja Dudy).

Odbudowa polskiego przemysłu, to również istotny punkt umowy, w którym Duda zobowiązał się do przygotowania, wspólnie z ekspertami – teoretykami i praktykami – **planu odrodzenia polskiego przemysłu**. Podkreślał, że jednym z warunków, aby było to możliwe wycofanie się Polski z paktu klimatycznego. W kolejnych punktach zwracał również uwagę na **rozwój innowacyjnej gospodarki, badań i nauki**. Przedostatnim elementem omawianego filaru była „**praca na roli**”, w kierunku polskich rolników padła deklaracja wsparcia państwa i wsparcia prezydenta, który „**obiecuje, że kiedy zostanie prezydentem będzie pamiętał i dbał o polskich rolników, o polską wieś**” (*Umowa programowa Andrzeja Dudy z Polakami*, Materiał Wyborczy Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta RP Andrzeja Dudy).

Ostatnim punktem, aczkolwiek prezentowanym jako priorytetowy była **obietnica obrony polskiego złotego, który „jest gwarantem polskiego**

rozwoju gospodarczego". Podsumowaniem programu zawartego w filarze Praca, jest wypunktowanie zadań, jakie stawia sobie kandydat, a są to:

- **Polska – tu jest przyszłość dla młodych;**
- **Odbudowa polskiego przemysłu;**
- **Przedsiębiorcy – prawdziwa siła polskiej gospodarki;**
- **Więcej miejsc pracy, lepsza płaca;**
- **Tak dla polskiego złotego, nie dla euro;**
- **Rozwój polskiej nauki;**
- **Nowoczesna Polska – wiedza, innowacje i rozwój;**
- **Nowoczesna polska wieś.**

Zaprezentowane propozycje, czy raczej kierunek działań był w większości zgodny z tym, czego oczekiwało społeczeństwo. Zaakcentowane zostały najważniejsze elementy układanki w zakresie polityki gospodarczej, choć nie wspomniano nic o sposobie realizacji i finansowaniu tego rodzaju inicjatyw. Kandydat nie poruszył również w żadnej mierze kwestii podatkowych.

BRONISŁAW KOMOROWSKI – PO

Program kandydata, który stanowił raczej zestaw luźnych postulatów, opatrzony został hasłem: „Wybierz zgodę i bezpieczeństwo”. Głównymi jego elementami stały się następujące hasła:

- „krok modernizacyjny, **gospodarka musi opierać się na wiedzy**, specjalny program dla rolnictwa i system ulg podatkowych dla firm innowacyjnych”;
- „musimy przejść do gospodarki wiedzy, opartej na nowych technologiach”;
- „środki z kolejnej unijnej perspektywy finansowej inwestować w tworzenie miejsc pracy, a nie wydawać na zasiłki. (Miejsca pracy zostaną)”;
- „Do 2025 r. powinniśmy być wśród najbardziej innowacyjnych państw UE”;
- „wprowadzić system ulg podatkowych dla firm innowacyjnych. Chce też zaproponować projekt ustawy, która ma ułatwić współpracę biznesu i nauki”;
- „wykorzystać także potencjał polskiego rolnictwa”. Zapowiedział więc przygotowanie specjalnego programu dla polskiej wsi, który „wskáže nowe możliwości i nowe źródła finansowania” (<https://pompieramkomorowskiego.pl>, dostęp z dnia 7.05.2015 r.).

Kandydat przypominał również, że jako prezydent zgłosił propozycję zmian w ordynacji podatkowej, by wątpliwości rozstrzygane były na korzyść podatnika:

- „Nie może być tak, że wychowanie dziecka jest okupione rezygnacją z pracy. Mamy sprecyzowane zadania na najbliższe pięć lat dotyczące polityki prorodzinnej: m.in. przyśpieszenie tworzenia form opieki nad dziećmi, bony opiekuńcze i budowę mieszkań na wynajem”;
- „nowelizacja Kodeksu pracy, który ma ułatwić łączenie życia zawodowego i rodzinnego, wprowadzić elastyczny czas pracy, uelastyczyć system urlopów na opiekę nad małymi dziećmi” (<https://popieramkomorowskiego.pl>, dostęp z dnia 7.05.2015 r.).

W tym przypadku również nie określono metod i możliwości finansowania zakreślonych działań, a wymienione punkty nie stanowiły zwięzłego programu, a raczej były to luźne postulaty.

Realia gospodarcze a programy kandydatów

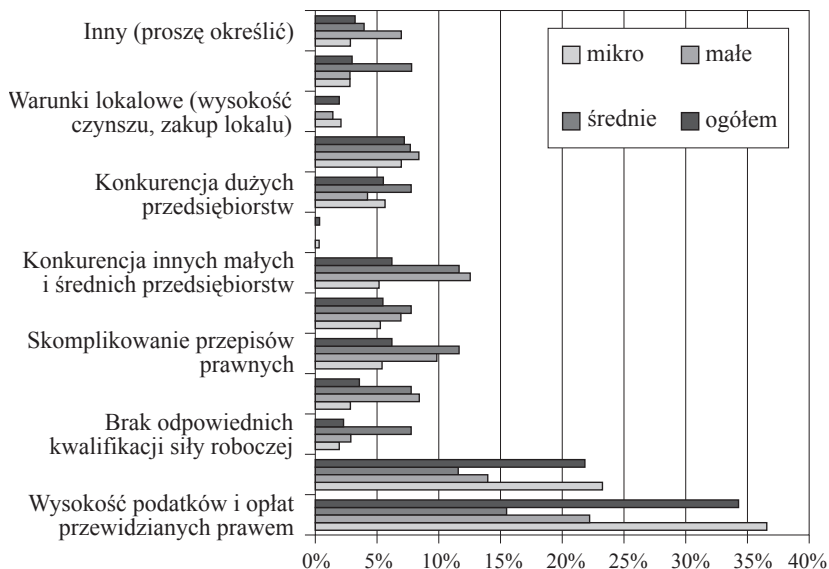
Zaprezentowane przez kandydatów programy stanowiły raczej odpowiedź na oczekiwania społeczeństwa, aniżeli reakcję na ówczesne realia gospodarcze. Sytuacja ekonomiczna w Polsce w I kwartale 2015 r. była wysoce zadowalająca. Wg danych GUS, w I kwartale 2015 r. odnotowano wzrost PKB o 3,6%, co było wynikiem zwiększonej konsumpcji i inwestycji. Rolę stymulatora wzrostu gospodarczego pełnił popyt krajowy, do którego przyczynił się wzrost konsumpcji o 3,1% oraz dynamiczne ożywienie inwestycji (wzrost o 11,4%). Sytuacja ta świadczyła o ograniczeniu obaw o przyszłą kondycję przedsiębiorstw i aktywną realizację planów inwestycyjnych (*Analiza sytuacji gospodarczej Polski w I kwartale 2015 r.*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, czerwiec 2015 r.).

Również w kwestii przemysłu sytuacja rysowała się pozytywnie, w 2014 roku – według danych GUS – produkcja sprzedana przemysłu w pełnej zbiorowości podmiotów wzrosła o 3,2%, w I kwartale 2015 r., wobec analogicznego okresu roku poprzedniego, zanotowano natomiast 5,3% wzrost produkcji sprzedanej przemysłu, a w kolejnych miesiącach kwartału tempo wzrostu produkcji przemysłowej zwiększało się i w marcu osiągnęło poziom 8,8% r/r (*Analiza sytuacji gospodarczej...*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, czerwiec 2015 r.). Sytuacja na rynku pracy także była jedną z najkorzystniejszych w ostatnich latach. Stopa bezrobocia w I kwartale 2015 r. była o 2 punkty procentowe niższa, aniżeli w I kwartale 2014 r. i wynosiła 8,6% (kwartał zimowy – najwyższy poziom bezrobocia) (*Analiza sytuacji gospodarczej...*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, czerwiec 2015 r.).

Również w zakresie wynagrodzeń nastąpiła poprawa, gdyż w sektorze przedsiębiorstw, przeciętne miesięczne wynagrodzenie w okresie I–III kwartału wynosiło 4 054 zł, co w porównaniu do analogicznego okresu 2014 stanowiło wzrost o 4%. Siła nabywcza zaś była o 5,7% wyższa niż w porównywalnym okresie 2014 r., a dochody budżetowe w I kwartale 2015 były o 10,4% wyższe od tych z 2014 r. Ciekawie rysowała się także sytuacja w eksporcie. Dzięki prowadzonej od dłuższego czasu polityce utrzymywania złotówki w pozycji niedoszacowania, staliśmy się gospodarką bardziej konkurencyjną, co przełożyło się na wzrost eksportu o 5,2% w stosunku do 2014 (głównie rynki rozwinięte, rozwijające się). Niezwykłym zjawiskiem jest zmiana pozycji rachunku finansowego bilansu płatniczego z deficytu na nadwyżkę (*Analiza sytuacji gospodarczej...*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, czerwiec 2015 r.).

W największym stopniu programy kandydatów realnie odpowiadały na problemy zgłaszane przez przedsiębiorców, głównie sektor MSP. Proponując obniżanie podatków, uproszczenie przepisów prawnych oraz podnoszenie kwalifikacji siły roboczej (szkolnictwo zawodowe), co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. Najważniejsze bariery rozwoju przedsiębiorczości w II połowie 2013 r.

Źródło: Badanie ankietowe sektora MSP, Ministerstwo Gospodarki, kwiecień 2014.

Spośród najważniejszych problemów podkreślają oni właśnie wysokość podatków i opłat przewidzianych prawem, a także konkurencję innych, małych i średnich przedsiębiorstw i skomplikowanie przepisów prawnych.

Podsumowanie

Spośród programów zaprezentowanych w trakcie kampanii prezydenckiej z 2015 r. w większości kandydaci podkreślali konieczność uproszczenia przepisów podatkowych i obniżenia wysokości obciążeń podatkowych, jak również uproszczenia procedur administracyjnych. W zakresie tych postulatów było to zgodne ze zgłaszanymi przez sektor MSP barierami rozwoju. Jednak w przypadku pozostałych postulatów stanowiły one głównie reakcję na oczekiwania wyborców, które nie zawsze zgodne były z realną sytuacją w gospodarce w analizowanym okresie.

Warto podkreślić, iż w zasadzie wszyscy kandydaci odnosili się w swoich programach do kwestii gospodarczych, jedni ubierając postulaty w konkretny program, inni zaś rzucając luźno sformułowane hasła. Powyższe opracowanie stanowi, jak wspomniano, wstęp do dalszych badań prowadzonych przez Autorkę głównie w zakresie analizy zawartości mediów pod kątem obecności poruszanej problematyki w głównych wydaniach wiadomości na dwa tygodnie przed I i II turą wyborów. Niezwykle ciekawym zagadnieniem do badań będzie również kwestia pozycji ustrojowej prezydenta oraz możliwości w zakresie realizowania zgłaszanych w trakcie kampanii postulatów i obietnic.

Bibliografia

Analiza sytuacji gospodarczej Polski w I kwartale 2015 r., Ministerstwo Gospodarki, Warszawa.

Badanie ankietowe sektora MSP, Ministerstwo Gospodarki, kwiecień 2014.

<http://andrzejduda.pl/o-mnie>.

<http://grzegorzbraun>.

http://korwin-mikke.pl/strony/o_jkm.

<http://mariankowalski.pl/program>.

<http://palikot.pl/o-mnie/>.

<http://prezydent2015.pkw.gov.pl>.

<http://tanajno.db.org.pl/>.

<https://www.fronda.pl/blogi/amdg/jacek-wilk-kandydatem-knp-na-prezydenta-polski,42005.html>.

<http://www.jarubas.pl/>.

<http://www.magdalenagorek.eu/biografia/>.

<http://www.nczas.com>.

<http://www.palikota2015.pl/>.

https://mamprawowiedziec.pl/strona/polityk/40647_pawel_kukiz/biografia.

<https://popieramkomorowskiego.pl>.

<https://popieramkomorowskiego.pl>.

<https://ruchjow.pl/>.

https://www.facebook.com/JacekWilkPL/info/?tab=page_info.

Umowa programowa Andrzeja Dudy z Polakami, Materiał Wyborczy Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta RP Andrzeja Dudy.

www.sejm.gov.pl/sejm.

Presidential elections 2015 – candidates and their economic programs

Summary

The objective of the paper is a concise presentation of the profiles of all candidates registered in the 2015 presidential elections, their most significant economic postulates and a broader analysis of the economic aspect of the election platforms presented by the two candidates who won the biggest support and entered the second round of the elections, namely Andrzej Duda and Bronisław Komorowski. Election platforms are analyzed with respect to economy with a particular emphasis given to employment and entrepreneurship.

Key words: presidential elections in 2015, Economic programs, presidential candidates

